

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fieia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doidiaceri, or 3 galbini mon. unat'oria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Taca timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Faradepunerea acestui pretiu inainte nu ee voru mai primi publicari.

Nr. 10.

Brasiovu, 5. Februaru 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Dela senatulu imperialu.

(Continuare din Nr. tr.)

Grois dupa introducere vorbesce asiá: Credu ca trebuie se constatesu, cumuca, de ore ce e afara de tota indoiel'a, cumca provinciile coronei ungarice si intre acestea si Ardélulu, nu se tienu de legatur'a, federatiunei germane, care catra tote acestea provincii n'are nece o oblegaminte, apoi nici se póte pretinde cá provinciile coronei ungarice, care nu sunt indreptate a pretinde nece unu beneficiu positivu dela federatiunea germana, se contribue la spesele acelea ce se arunca pe partile imperiului cele germane, ce tienu de federatiune. Eu me aflu dara obligatu a me alaturá la propusetiunea D. Cav. de Grocholski. In principu lucru nu e finitu, nu s'a disu, cumu se se resolve caus'a acést'a dupa o deslucire din tote partile, ci singuru numai se se incungiure, cá din deciderea presenta se nu se póta trage consecintia, cumca in ori ce impregiurari si provinciile acestea sunt obligate a 'si prestá contribuirele sale in urm'a vre unei decisiuni a federatiunei germane. Er' lui Zimmermann 'i responde, cumca dupace in provinciile coronei Ungariei prin urmare si Ardélulu contributiunile se potea escrie numai cu a placidarea si invoirea staturiloru (afara de fiscalitatele principelui tieri), si de vreme ce acestea contributiuni preste totu nu se putea din partea regimelui unilateraru mari, pe temeiu stipulatiuniloru si sarciniloru, care lea luatu Maiestatea S'a asuprasi cá potere germana in interesulu federatiunei germane, nu s'aru puté nece decumu aruncá o contributiune mai mare pe Ardélulu; si dupace in momentul de facia nu e totu una, déca o sarcina, din care trage folosu numai o parte a imperiului, se se latiésca si la acele parti, cari nu sunt sigure, ca avendu lipsa voru afla si in adeveru ajutoriu la federatiunea germana; asiá se vede silitu a se alaturá la propunerea lui Grocholski.

Zimmermann. Eu n'amu disu, ca s'au datu din cas'a contributiunei contingentulu matriculariu ci din prisosulu ce s'a trasu la Vien'a in cas'a centrala; apoi cumca prin diplom'a din Oct. si patent'a din Februaru in privint'a finantielor unitatea, unitatea imperiului e prin lege defipta, scimu cea-ce si diet'a Ardélului o a primitu.

Schuler-Libloy are de a responde la colegii sei ardeleni, cumca erá unu punctu de plecure alu dreptulni privatu, precandu si regaliele si fiscalitatele erá venituri private ale Monarchului, acumu dupa constituinea comuna austriaca nu se afla decatu financiele imperiului generale si candu amu dice: ba nu pentruca vremu se ne incarcamu cu finantie deosebite ardelenesci: atunci ne amu sutrasu totu terenulu competintiei nóstre de a mai fi in senatulu imperialu intregitu, si amu deschisu calea la o derimare a constitutiunei, apoi noi n'amu venitu aci pentru cá se deschidemu calea la derimarea (?) constitutiunei. (Va se dica, Libloi nici in senatulu imperialu nu se lasa de calumniare, pentruca n'amu trecutu preste Vien'a si la Francfurtu?! —

Grois: Me rogu de cuventu! s'a vorbitu aci ceva ce nu se póte lasá niei decumu fara resposu; s'a disu adeca, ca se planuesce o derimare a constitutiunei; eu credu, ca aci nu s'a disu nemicu alta, decatu, ca intrebatiunea acést'a e pendentá, care trebuie se se reserve spre a se decide in viitoriu, si repetéza ce a disu mai nainte, ca tierile acestea n'au nici in clinu, nici in maneca cu federatiunea germana.

Eu socotescu dice Grois ca si pe lenga cea mai mare lealitate catra imperati'a Austriei potemu acésta dechiará in adunarea acést'a cu totulu pe facia si fara reserva si trebuie se o si respicamu; pentruca, déca esplicarea asupr'a unoru astufelin de intrebatiuni differentiale intunecate se póte indata timbrá de vatemare a onstitutiunei, atunci in cas'a acést'a nu mai potemu vorbi unu singuru cuventu liberu. (Bravo! in drépt'a, unde erá si romanii?) Eu credu, ca déca e cá libertatea de vorbire se fia garantata, nu trebuie se se suferere asemenea resposuri (cá calamniare a sasului deput. Schuler Libloy); eu protestesu in contr'a loru si afirmesu, ca nici acumu n'amu intentionatu altuceva, decatu, cá se nu mise póta dice, ca neamu inoitu fara conditiuni la contingentulu matriculariu, si de aceea nu se mai póte face in contrai nici o reflexiune mai multu. (Bravo! in drépt'a). — Presiedintele crede ca chiaru cu impregiurarea, ca ia concesu a vorbi dupe incheierea desbaterei, a pastratu libertatea vorbirei. — („O d. P.“ si alte guri rele au numitu acésta preservatiune a romaniloru dusimania si totusi se mai afla gauranti, cari si ei condemna, ce nu e de condamnatu.

Siedinti'a 80 din 1. Febr. fú a patr'a care abia reesi cu finirea obiectulu imprumutulu si alu resolutiunei. Propunerea lui Grocholski cadíu, inse la votisare neci Polonii neci Ruthenii neci Transilvanii nu votisara. Cu tote acestea Ministeriulu invinse astadata cu 103 in contra la 59 voturi si asiá se trecu la ordinea dilei reieptanduse resolutiunea.

Interpelatiune in caus'a urburei montane, séu contribuirei baiesiesci, face catra min. de finantie dep. Grois si consortii, care descopere, ca urbur'a montana in contra legei se trage dela bietii baiasi in cantitate preste mesura, de aceea intréba pe min. de fin. déca e aplecatu a introduce o contribuire egala si dreptu egalu pentru toti si asia a rebonifica baiasiloru din reviriulu Abrudu si Rosia urbur'a stórsa dela ei in cantitate preste mesura, apoi intréba, ca unde diace pedec'a de se amana acésta desdaunare acumu de 3 ani spre cea mai mare ingrigiare a respectiviloru si ce are de cugetu min. de finantia a face, cá se faca catu mai curundu dreptate pretensiuniloru acestoru baiasi.

Min. de financia dechiará, ca va respunde la acésta interpelatiune in una din siedintiele urmatorie.

De aici se pasiesce la desbaterea speciala, si min. Plener ér pretinde 10 milióne, cu cuventu, ca si asia totu se va mai face creditu suplementariu déca celu matriculariu nu se va ajunge si in urma maioritaea primi totu numai cele 5 mil. — Grofu Kinski ér deploreá starea financiala a Austriei, avendu o lipsa numai pe an. 1864 de 140 mil., ér datoriele platitóre crescu din di in di, valut'a e pe unu drumu tristu. Portfoliulu

bancei asemenea pentru care s'a mai scrisu unu imprumutu cu curse alu pari de 40 mil. scl. in urma dupa mai multi intrevorbitori se scola

M i n. R e c h b e r g, care intr'o oratiune mai lunga de una óra, elocinte dar' si moderata sciu se se apere in contra prepuneriloru desu audite, ca adeca Austri'a si Prusi'a si aru fi arogatu in acestu resbelu conducerea puteri celorlalte ale germaniei purtandu confederatiunea de nasu. Elu recunósce egal'a indreptatire a tuturor stateloru acestei confederatiuni, cere inse a se lua in consideratiune si sarcin'a, care cade pe fiacare statu confederatu si care i se impune fiacaruia dupa puterea si marimea sa. De unde urméza ca cele dóue staturi mari, Austri'a si Prusi'a, care aducu cele mai mari sacrificii pentru Germani'a, se póta lua si iniciativ'a in afacerile comune. Daca confederatiunea aru fi ocupatu Schleswigulu cu scopu de alu cuceri pentru una nou'a dinastia (Augustenburg), atunci aru fi calcatu prin acésta integritatea monarchiei danese, garantata de Angli'a si Franci'a prin traptatu dela 1720, si aru fi casionatu interventiuinea straina. Acést'a era de incungiuratu si pentru aceea trupele prusse-austriace voru intra in Schleswig, nu spre alu cuceri, ci spre a sili pe Danimarc'a asi implini numai obligatiunile priimite prin conventiunea dela 1852, care astadi este violata prin constitutiunea impusa in tótna trecuta. Sunt de fórte mare insemnătate cuvintele, cu care incheie Rechberg discursulu acesta, prin care 'si declara solidaritatea sa cu toti ceilalti ministri pe temeiulu constitutionalu atatu in cele din leintru catu si in cele din afara.

D. ministru de Schmerling vorbesce cá unu ministru constitutionale. Dupa ce ne convinge despre cele mai loiale sentimente ale augustului seu monarchu in privinti'a drepturiloru nóstre constitutionale, dupa ce departédia ori ce temere, care aru puté proveni din aliantia nóstra cu statulu prusianu, care de unu tínpu inóce este condusu de reactiune si e un aprigu partisanu alu asia numitei-santei aliantie, aratandu, ca legatur'a acésta efemera a Austriei cu Prusi'a n'are a face nimica in conducerea afaceriloru interne ale statulu nostru, vine apoi si combate pe autorii resolutiunei, miranduse de pucin'a loru incedere in ministeriulu actuale garantandu tóta puterea sa spre sustinerea si desvoltarea constitutiunei si asecurandui, ca a primitu dela Mai. Sa cele mai multiamitóre declaratiuni, incatu are curagia a mai remané in postulu celu greu; si intréba pe deputatii din stang'a: „Cum cereti Domniloru, cá se vi se dè esacte informatiuni despre cele necesarii in acestu resbelu, pentru a caruia purtare vi se cere unu imprumutu de 10 milióné? Nu sciti **D.** Vóstra, ca prin acésta s'aru compromite statulu si s'aru face unu mare servitiu inamiculu, facundui cunoscuta puterea armatei nóstre, care trebue se remaie secreta. — Mai voiti se sciti, care va fi scopulu finale alu acestui resbelu si déca nu ne vomu incurca prin espeditiunea acésta intr'unu resbelu europeanu? — Domniloru, scopulu finale alu unui resbelu, alu unei actiuni diplomatice, nu este datu muritorulu alu prevedé cu atata mai pucinu alu predice. Ci scopulu celu mai de aprópe alu speditiunei nóstre este: cá se sfortiamu pe Danesu prin puterea armeloru, (ceea ce nu se póte face numai prin declamatiuni si frase frumóse de patriotismu si entusiasmu) se implinésca acele stipulatiuni, negociate din partea Austriei, Prusiei si celorlalti Germani in favórea Principateloru dela Albea, despretiuite din partea Guvernulu Danesu.

In urma dupa ce **Dr. Giskra** mai combate disele min. intre altele si cu vorbele: ca cine da darea trebue se aiba si dreptu de a intrebá, ca ce se face cu banii dati, se finesce lupt'a trecunduse la ordinea dilei, va se dica ministeriulu scapa de votulu de neincredere si cas'a remase pe lunga 5 mil. in locu de cele 10 cerute, (inse cerendu trebuinti'a totu se va spendá de undeva.)

Nedreptatea, ce s'ar face f. granitarii!

.... Imperate fa dreptate
Déca credi in deitate.

Poesia populare.

Fogarasiu 12. Fauru. Scirea ca: Inalt'a cancelari'a reg. trans. ~~aulica ar' fi adusu~~ decisiune finale in caus'a asia numiteloru „monti revindicati“ se respindi cu iutiala de fulgeru intre fostii granitarii din acestu districtu.

Scirea este positiva? ca adec'a: acesti monti, pe care inca gloriosulu si pre demnulu de etern'a nostra memoria Maiestatea Sa Imperatulu Josifu II-lea in recunoscerea servitiiloru militare pentru tronul si Patria la anulu 1786 ni-a donatu si predatu, si pre care monti de atunci bona fide ii avemu in

eschisiv'a si linistit'a posesiune si folosintia a nóstra, — acumu dupa desfiintierea regimentulu, — cu care ocaziune Maiestatea Sa Imperatulu Franz Josifu I. pre lenga préinalta si imparatésca multiamire si indestulire pentru eselentele servituri si neclatit'a credintia, cu adeveratu ~~oventu~~ si ~~apromisione~~ imperatésca ni-a lasatu si mai departe in posesiunea si folosirea acestoru monti, — inalta Cancelaria Aulica se fi decisu „in numele Imperatulu“ cá: acesti monti se ni se iè din posesiune, danduse Universitati sasesci, séu altui'a or cui.

Acésta scire fatala a resbatatu cá recél'a de ghiatia in medu'a fiacarui granitariu. La audirea ei sta fiacare uimitu, palitu ca de guta séu cataroiu! Nemene nu scie, cumu si pentru ce se intemplà acést'a? facia cu inpregiurarile: ca institutulu de granitia posede acesti monti faptime si legalmente de asia tempu indelungatu, fora cá in tempulu posesiunei se fi facutu cineva pretensiuni pe calea legi, — se tacemu cá se fi doveditu cineva la órecare autoritate publica ceva titulu de dreptu asupra loru —, ca in tóta privinti'a, deca nu prin altu ceva, celu pucinu prin prescriptiune in totu casulu au castigatu f. regimete proprietatea nedisputabila asupra acestoru monti ca acestu titulu de dreptu fora a nu si bate cineva jocu de lege si prin urmare a face o potentia publica — neci intr'unu casu se póte denegá, in fine facia cu declaratiunea de suau a Maiestatii sale imperatulu, si alte momente despre care mai la vale. —

Scirei acesteia nu'i putemu dá crediementu neci pentru aceea, ca este in contra ori carei proceduri drepte si rationabile: cá fara ascultarea nóstra, si inca de catra in stanti'a ultima se se decida o cauza atatu de vitala pentru noi, prin care in casu de nefavorire ne inchide usi'a de a mai apelá la dreptatea altor'a!!! — Apoi la acést'a — auditi! inca „via politica“ se se decida cause despre alu meu si alu teu, unde de multe ori nu legea positiva, ci „consideratiunile“ dau tonulu?!

Ne tremura anim'a ca acést'a scire fatala se va adeveri, pentru ca amu veditu cumu de vitregu, ba o spunemu francu, ca catu de nedreptu si a implinitu chiamarea si asia nomit'a comisiune regulatória de granitia, care n'a emis in publicu neci o jota din cele facute. —

Chiaru si compunerea acelei comisióne este nedreptate pentru noi granitarii; fiscalulu regiu concurge aici cu unu votu decisivu, pre candu din partea fostulu regimentu au fostu numai cá din mila doi individi — de si barbati de caracteru inse numai cá informatori, la care ajungea o cautare repede a Generalulu loru preside, cá se'i aduca la tacere.

Calatori'a acestei Comisiuni prin comune a fostu mai multu numai cá unu „lucru de forme“, caci déca se si incometá cineva a apará in numele comunei caus'a cu energia, 'se tracta mai multu militaresce . . . pe alti inteligenti, care invatiá poporulu ei semnalisá cu: turburatoru „Aufwiegler“? Nici unu sufletu de omu cu dreptate nu a fostu si nu este multumitu cu operatulu acelei comisiuni nefericite.

Instructiunea acelei comisiuni se basésa pe unu principiu pentru noi nunumai nedreptu dar' si nenaturalu, si ne e frica, ca tocm'a acestu principiu se va aplica, aplicá si la resolvarea causei numiteloru monti.

Acestu principiu tatalu este: la resolvare'a intregi cause regulátore de granitia se se tiena inaintea ochiloru starea de inainte a infiintarii regimenteloru! séu cu alte cuvinte: ceea ce nu au avutu comunele granitiare séu resp. particularii la infiintierea granitiei, astadi-la desfiintiare — cu fórte pucine si neinsemnate esceptiuni — nu sunt ale loru.

Dela infiintierea regimenteloru (1762 — 3) pana la desfiintierea loru (1852) a fostu pentru bravii nostri granitarii unu somnu aduncu!!

Tote faptele tempulu de 100 ani, tóte bravurele, tota credinti'a, totu sangele versatu alu parintiloru si mesiloru nostri pentru tronul, patria sunt dara lucruri fara pretiu!? ba mai multu, ca se dau de minciuna santele cuvente ale gloriosei Imperatese Maria Teresia din diplom'a de 12. Novembre 1766 precumu si a Marelui Imperatu Josifu II. in eternu neesterse din inimile nóstre!! déca una scire cá acésta aru fi adeverata. —

Atatu din liter'a, catu si din ratiunea acelor diplome imperatesci, e lucru afara de ori ce indoiéla: cá tóte realitatile si drepturile date in posesiunea acestui institutu de granitia sunt nedisputabil'a nóstra proprietate.

Celu ce s'aru atinge de ea, vatama santiani'a legii, ataca simtiulu de onóre atatu alu nostru, catu si alu intregi

mame, a carei fii suntemu! ba mai multu! De orece, — lauda atotu potintelui! — in marea si unit'a imperatia a Austriei numai domnescu baionetele, ci opiniunea publicamultumirea popóreloru, si fiindu dara numai a oésta puterea si cea mai sigura garantia a statului, unulu cá acel'a ataca celea mai de frunte interese ale statului!

Prin acésta flagrante si atatu de nedrépta si mai neaudita vatamare, trebuie se se vatame simtiulu de onóre alu intregi mame — nationi a nóstre, din intréga imparatia a Austriei, ba si a fiacarui omu de onóre si dreptate, carui numai catu de pucinu i va fi conosciuta drépt'a nóstra causa. Elu va trebui se se vatame, pentruca i va plesni in capu proverbialu: „hodie nihi, cras tibi.“

Este dara préevidentu, ca unulu cá acel'a e inamicu infocatu si alu intereseloru bine intielese ale statului!

Bine! se se iè granitiariloru romani, totu ce au castigatu ei din manile gloriosei imperatése Maria Teresia si a marelui imperatu Iosif II., datu loru in reconoscerea servitiiloru militare, si ignorandu tóte faptele de 100 ani, cu ce dreptu si cu ce sufletu nu va lua donationile si dela acei magnati, caroru in decursulu timpuriloru li sa donatu de catra principe bunuri insemnate cu obligatiune, cá in casuri de lipsa se iè parte la asia numit'a insurectiune pentru apararea patriei si a tronului?

Cu 1848 s'a stersu starea esceptionala a clasei privilegiate, fiacare e asemenea inaintea legiloru, donatariulu cá atare nu are detorinti'a de mai inainte, pre cumu nu-o mai are nici granitiarulu a servi pana in etate de 60 ani, si totusilui — donatariulu — prin patent'a din 29 Maiu § 1 i se lasa tóte acelea donationi in adeverat'a proprietate, pre candu dupa macsim'a negationei fapteloru timpului si logic'a aplicata la institutul de granitia, aru trebui se se reintórca dar' la coróna, de unde s'a donatu.

Acést'a nu insemnédia a mesura dreptatea la toti cu aceeași mesura.

Luarea montiloru revindicati din posesiunea si proprietatea granitiariloru, ar' fi dara din ori care punctu de vedere considerata: unu pecatu strigatoriu la ceriu, o vatamare a legiloru si a simtiului de dreptate, in fine unu despectu alu memoriei eterne catra Maiestatile Sale Mari'a Teresi'a si Iosif II., din a caroru inalta gratia ni s'au datu acesti munti.

Noi nu avem neci vóia, neci putere a ne impotrivi unei ilegalitati cá acesta. Ceea ce putem noi este: ca si noi si fii nostri voru pasi pe calea legeri si a eternei dreptati spre a ne recastiga proprietatea ce ni s'ar luà in modulu acesta nelegalu prin omeni violeni

Èra pre aceia, cari voru lucrà pentru drept'a rezolvare a acestei cause, sei nomescu in veci parinti ai nostri, pre cumu numira romanii vechi pre Cicerone, care scapà Rom'a de intrigele violene ale lui Catilin'a. —

Noi — celoru mai saraci — care remanemu prin acést'a si prin decisionile nedrepte ale comisiunei regulatóre despoiatu, nu ne remane alt'a decatu se emigramu, in lumea larga, se tragemu acolo, unde se ne potemu sustiné viét'a. —

Si ce dobenda ar' avé statulu prin acésta despoiare a nóstra? Nemica! Ar' avé inse ia sinulu seu unu poporu vatamatu in dreptulu seu nu numai pe f. granitiaru, ci si alti din Austri'a, care sperà, ca din veniturile acele ei voru cresce atatea institute publice pentru fiii ei!!

Tóta speranti'a nóstra este numai in pre bunulu si pregratiosulu nostru imperatulu Franz Iosif I., carui ei cantamu din sufletu canteculu popularu:

. . Imperate fa dreptate,
Déca credi in dieitate!

Austri'a inferióra, Vien'a 13. Eri se incheiara, siedintiele sen. imp. si poimane ad. luni urméza cuventulu de tronu si sér'a infaciósiare serbatorésca la curte. Sambata si retrase min. Plener legea contributiunei pe lucsu, precumu si dela intreprinderile actionare si presedintele multiemindu casei de susu pentru concursulu doveditu repetà votulu de multiamire trupeloru din Schleswig si intónà vivate pentru Mai. Sa Imperatulu!!!

Din campulu resbelului.

Schleswigulu se afla pana la Bau si Düppel, vedi chart'a, in man'a germaniloru; aici se mai atacara 2 companii prusiene cu Danii si cadu 1 Oficiru si cativa fetiori se ranira. Austriacii se affà in 12 in Bau, de unde inaintara gonindu pe Danii, cari din Düppel si imbarcara si straportara bagagi'a in insul'a Alsen; ér ceilalti se retragu catra Nordu. Danewirk, unu feliu de siantiu trasu preste Schleswig dela o mare pana la alta, cu intaritari ici, colo, l'au luatu germanii, cari

au si suspendatu potestatea regelui Daniei in Schleswig pana unde e ocupatu. Regele Danu se réntórse din Schleswig in Kopenhaga, unde emisa ordinu de di catra armata multiamindui pentru rar'a bravura, ca asia pucini facura atata stricare dusimanului si i provóca la apararea patriei. —

La Berlinu se mai astépta unu transportu de militia austriaca de vro 5000 pentru ajutoriu; apoi esi si faim'a, ca Prusi'a a imbiatu pe Schwedia, cá se impartiesca intre sine Dani'a. Alta incurcatura, care mai oreste si cu aceea, ca Prusi'a dupa versare de sange nu mai vre a recunósce tract. de London 1852.

Cronica straina.

Diplomati'a incepe a fi seriósa. Angli'a pretinde dela regele Daniei schimbarea ministeriului si revocarea constitutionei centralistice restaurandu uniunea personala; facundu acésta Angli'a va provoca pe Germani se parasésca Schleswig-Holstainulu, altufeliu casus belli. La Vien'a si Berlinu. Angli'a a dechiaratu intregitatea Daniei; Austri'a si Prusi'a inse dice, ca dupa versare de sange, numai la finea resbelului se va lasá in pertractare, ér Prusia tiene ca tunurile au desfiintiatu tractatulu, totusi apromisera Angliei, ca fora a recurge la poterile europene nu voru face stramutare in teriterii. — Angli'a tramise la Parisu pe S. Henry Bulwer se negociase, si Palmerstonu se afla in tractare cu Napoleonu, care pretinse concursulu Angliei pentru Poloni'a si dupa ocuparea Schleswigului pretinde cordialitate intru tóte, Palmerston nu incéta a se totu maiapropia.

GERMANI'A, care luà Holstainulu sub dispositiunea sa, scuipe focu prin diurnale in contra Angliei si a diurnalisticeei ei, pentruca amenintia anularea proclamarei ducelui Friedericu; germanii incepura cu amenintiari, ca déca Angli'a va mai apera intregitatea Daniei, apoi ei voru provoca tóta Germani'a, cá se eschida marfele angle din piatile ei. Laca, ca diorile sistemei continentale incepu a se ivi; si apoi catra Franci'a cresce simpati'a stateloru germane de mediulocu, cari nu potu ierta neci Austro-prusiei minorisarea, ce li o facura, luandule actiunea din mana.

ITALIA. Turinu, 8. Fauru. Nu e gluma cu remuneratiunea Italiei in contra armarei Austriei si diurn. „Monarchia“ aduce scirea, ca s'a si ordonatu postarea armatei italiene la Minoio. Tunuri si munitiune se tramisera la Bologna si Ancona. Gen. Menabera se fa denumitu comandantu alu unui corpu de armata. Regele cu fiulu seu Amadeus s'a dusu la Milanu, dupa ce primi prin solulu Pasolini o scrisóre dela Napoleon cam superatória. — Garibaldi din Caprera emise unu manifestu, provocandu la actiune pentru libertate. —

GRECIA e crucita de emisari italieni tramisi de comitetulu actiunei garibaldiane spre a rescula provinciele turce marginasie; se impartu bani, arme si se apromitu pe Martie trupe de ajutoriu. Tractatulu pentru insulele ionice se afla suscrisu de poterile protectóre.

POLONIA totu sangeru; regimele nationalu serbà aniversar'a prorumperei revolutiunei; emise unu nou manifestu, cá cu micu cu mare se continue lupt'a cu tóta seriositatea; ér Rusi'a descoperindu archiv'a gubernului revol. acést'a, dupa scrisori, arestà nu mai in Varsivi'a preste una mie compromisi, alti compromisi sunt inscrisi in catalogulu proscriptiloru.

ROMANIA. Multu ne inbucura si pre noi aici, candu vedemu, ca barbatii cei devotati ai Romaniei facu pasi atatu de determinati spre a se consolida in laintru prin departarea elementeloru contrarie progesului si folosirea celoru amice.

Proiectulu de lege esitu in „Reforma“, care opreste calugari'a in cuprinsulu Romaniei afara de casuri specialu desemnate, chiaru si numai cu publicarea lui e in stare a influintiá moralicesce o sumetenia de ómeni, cá se nu 'si parasésca activitatea cercului seu, care pe lenga inlesnirea cea mare de pana acumu de a se face calugaru, spre daun'a patriei, se prefacea intr'unu indiferentismu, o viétia trandava si inertia. Ne place si art. 3, prin care se permite calugari'a numai la acelea femei, cari se voru devotá instructiunei publice séu cautarei bolnaviloru, precandu intre feciele barbatesci numai preotiloru de miru e permisa calugari'a, candu si au perdutu sociele si clericiloru, archimandritiloru, episcopi si metropolitu, inse si acestora numai dupa alu 30 anu. Un'a amu reflectá la art. 5, care vré a se desfiintia monastirile si a le preface in beserici de miru, scóle, inchisori, manufactorye si alte asiediaminte pe cont'a statului: „Prefacerea averiloru manastiresci in avere de statu, pana candu voru fi pe tronulu Romaniei principi nationali, cá unu Cuz'a, devotati cu totul inaltiarei culturai si consolidarei pusetiunei nationale in laintru si in afara, póte folosi; mesur'a acést'a pana

atunci nu e de temutu de vreo consecința daunătoare. Se punem înse, ca prin intrige din afara și din întru se va sui pe tron vreunu sufletu dusmanu solidarei și înfloririi națiunii noastre, acel'a apoi lesne poate pune umeru le umeru cu oligarhi'a straina, și îndată averile acestea le potu slei pe alte scopuri, numai pe celu mai necesaru alu instrucțiunii în totu ramulu de cultura se voru feri alu întrebunții; și în casulu acest'a scopulu celu santu de acumu s'aru elude, fiinduca oligarhi'a straina, ne mai avendu ce råde, s'aru apucá a dá ocolu și venitului din proprietatile manastiresci. — Óre n'aru fi cu scopu, cá din tóte averile acestea besericesci se se infintiése unu fondu menitu singuru numai pentru cultu și instrucțiune publica obligatóre și se nu se atingá de catu numai pentru scopulu înaintarei culturai de totu ramulu în sinulu națiunii romane fara catu de pucina restrictiune?! — Pentru-ca, se mai punem d. e. ca vreunu principe va luá dictatur'a la mana, séu ca camer'a va remané totu oligarhica, plina mai multu de afectiuni egoistice și straine de catu patriotice nationale; atunci frumósele acestea averi, spunetimi romanilor! óre nu potu deveni 'si prada ciocoloru? și margaritarele și diamantele națiunii, cari sei fia angeri aparatori, voru remané totu îngropate fara scoli, preotimea ne culta, candu apoi lesne poate apune și națiunea, cum vediuramu, ca p'aci mai apusese, și precumu cu frica și ca cutremuru ne îngrijimu, ca óre nu va și remané ea éra despoiéta de institute de cultura, a caroru lipsa ne stinge tóte speranțele pentru unu viitoriu gloriosu! — Națiunea reprezentata în camera avendu acesta buna credința pentru viitoriulu Romaniei se va preingrijii a face, cá fondulu din acestea averi se se prefaca într'unu paladiu nationalu, fara cá guvernulu se 'lu póta vreodata instrainá spre alte scopuri de catu singuru numai pentru cultu și instrucțiune pana la societate academica și universitati și pana la scólele industriare satesci. Coalitiunea cea oligarhica ar' trebui se puna mare temeiu pe ideea acésta, ca în modulu acesta viétia și cultur'a nationala, prin urmare și libertatea ei constitutionale s'ar preserva de órce încercari și interne și chiaru esterne, cari ar' amenietia sugrumarea libertatei romane constitutionale, ca spiritulu învinge arm'a, și o guardia nationala de cetatiani parte mare straini, și cu censu de 5000 lei capitalu séu 500 chiria nece a suta parte nu va da acea garantia pentru libertatea constitutională nationala, é' nu oligarhica, pe catu o'ar' da unu fondu cá acesta regulatu, cumu diseiu, și menitu și întrebunțiatu numai spre cultur'a spiritelor și a animei în totu atomulu romanu din lume, facunduse profesiune din propagand'a culturai și a civilisatiunii, prin ajutorulu acelui fondu. — Se nu faceti alta nemica decatu acésta și cuvențele lui Jove n'ar remané fara complementu: his ego imperium sine fine dedi; altufeliu totu ticala vei remané romane, donec templa refereris! — Veti face totu numai proieote și începuturi unii, cá se aiba apoi ce strica altii, ce s'oru pune în locuve. Se ne invetiamu a cauta o stabilitate eterna lucrurilor nationale chiaru și candu le proiectamu și croimu, ca altfeliu, candu ne va fi lumea mai draga, vomu scapa fortun'a din mani, ca ea dupa credința scitica are și aripi și petiore și candu iti întinde aripile, cumu facu acumu, isi lasa petiórele libere, cá se póta é' sbura, candu va vrea și unde ei va mai placé a se domicila. — Marte se ne fia tatalu, dar' și Minerva mam'a nóstra, caroru se ne inchinama în templ'a Concordiei. Altufeliu vomu remané „rari nantes in gurgite vasto.“ R.

R e s p u n s u l u în caus'a calindariului nilu aduce „Reforma“ pe scurtu: „S'a respunsu în caus'a calindariului, ca este o cestiune de astronomia, înse s'a dogmatisatu (!) în urma prin sobora?! Asia dara pe viitoriu nu vomu mai dice: „7 taine ale santei beserice“?! ci 8 taine? una esita din sinagog'a calugariloru greci, cari confugisera în capitala spre a agita în contra schimbării calindariului; înse tocma citimu o multime de archimandriti seditiosi depusi din posturile lor și înca chiaru de acea în Monitoriu. —

În caus'a secularisării manastiriloru începutu a se mai domoli dusimani, și turcii, cu tóte ca Rusi'a și Austri'a cumu se scrie, ei provóca se ocupe Romani'a, nu afla destulu temeiu se o faca acésta, ci se multiamescu a tramite mereu trupe la corpulu seu de observatiune în Varn'a și la Dunare pentru casuri mai rele, candu ad. ar' fi ei atacati. Celelalte basne pentru arme și ocar'a Domnului cá flecării repetite nu merita a fi reproduse.

Contribuiri pentru ajutarea scolariloru meseri în morbu.

Blasiu, 1. Jan. 1864 st. n.

A Computulu pre anulu scol. 1860/1.

În 5. Juniu 1861 a primitu J. Vesicanu stud. în Clasa VII cá se platésca medicin'a la Apoteca 2 fl. 71 cr. pre lunga cuitantia lit. A.

În 27. Juniu 1861 a primitu N. Macabeu stud. în clasa V. pre lunga Q, lit. B, 2 fl. 23 cr. — Totu în 27. Juniu 1861 a primitu A. Stoianu stud. în Clasa VII cá morbosu pre lunga Q lit. C, 2 fl. 40 cr.

Sum'a în anulu scol. 1860/1 7 fl. 34 cr. v. a.

B. Computulu pre anulu scol. 1861/2.

În 28. Novembre 1861 sau datu lui A. Stoianu stud. în VIII Cl. pentru platirea medicinei pre lunga Q, lit. D, 3 fl. 20 cr. În 15. Decembre s'a solvitu unu receptu alui C. Hetea stud în IV. Cl. la apoteca cu 18 cr. În 31. Decembre s'a datu lui S. Maioru din Cl. I. pre lunga Q, lit. E, 45 cr. În 31. Ianuariu 1862 s'a datu lui E. Chirila din Cl. III cá se platésca medicin'a pre lunga Q, lit. F, 3 fl. 30 cr. În 2. Februaru 1862 s'au datu lui B. Muresianu pentru medicina 68 cr. În 29. Juniu s'a datu lui D. Monasturianu din I. Cl. pentru medicina 80 cr. În 30. Jun. lui E. Chirila din IV. Cl. pentru medicina 1 fl.

Sum'a erogatelor în an. scol. 1861/2 9 fl. 61 cr. v. a.

C. Computulu pre an. scol. 1862/3.

În 9. Sept. 1862 s'a datu lui N. Aronu stud. în Cl. VIII pentru medicina pre lunga Q, 1 fl. 60 cr. În 27. Oct. lui J. Popu din Cl. VIII pre lunga Q, lit. M, 2 fl. În 7. Dec. lui N. Macaveu din VIII pentru medicina pre lunga Q, lit. N, 2 fl. 10 cr. În 26. Dec. totu lui N. Macaveu pre lunga Q, lit. O, 1 fl. —

În 7. Febr. 1863 lui T. Onisionu din Cl. V pentru medicina, pre lunga Q, lit. P, 46 cr. În 14. Martiu s'a platitu pentru Augustiu Horsia stud. în VIII. Cl. la apoteca pre lunga Q, lit. Q, 4 fl. 88 cr. Totu în 14. Martiu pentru S. Zariesianu din VI. sau platitu la apoteca pre lunga Q, lit. R, 26 cr. În 5. Maiu lui N. Macaveu din a VIII. Cl. pentru medicina pre lunga Q, lit. S, 2 fl. În 8. Maiu lui B. Martianu stud. în Cl. VIII pentru medicina pre lunga Q, lit. T, 3 fl. 30 cr. Totu în 8. Maiu lui Jac. Popu din VII. Cl. pre lunga Q, lit. U, pentru medicina 2 fl. 10 cr.

În 24. Maiu lu J. Moldovanu din a VI. Cl. pentru med. pre lunga Q, lit. V, 2 fl. 10 cr. În 27. Maiu lui J. Popu din a VII. Cl. în urm'a decisiunii M. Direct. gimn. pre lunga Q, lit. X, 15 fl. În 26. Jun. totu lui J. Popu din a VIII Cl. s'a platitu medicin'a la apot. cu 1 fl. 74 cr. cumu arata Q, lit. Y. În 26. Jun. lui N. Aronu în urmarea decisiunii M. O. Direct. și a corpului prof. în semnu de ajutoriu cá se se pota cura 35 fl., cumu arata Q, lit. Z. În 27. Juniu sau a placidatu și lui P. Popu stud. în Cl. VIII de catra M. Direct. în cunțielegere cu corpulu prof. cá ajutoriu în bola 25 fl. cumu arata Q, lit. Aa. Totu în 27. Juniu s'a platitu pentru A. Horsia la apot. 2 fl. 46 cr, cumu arata Q, lit. Ab.

Sum'a erogatiuniloru în anulu scol. 1862/3 101 fl. v. a.

Sum'a totale a erogatiuniloru pre anii scolastici: 1860/1, 1861/2, 1862/3 117 fl. 95 cr. v. a.

Subtragundu sum'a totale a erogatiuniloru dela sum'a totale a perceptiuniloru, carea e egale 238 fl. 40 cr. și 1 galb.

remane în casa 120 fl. 45 cr. și 1 galb.

adea una suta douedeci fioreni patrudeci și cinci cr. v. a., și unu galbenu, cari se transpuse suscrisului Casieru cu începutulu anulu scol. 1863/4 despre cari éra se va încunoscintiá P. O. Publicu. —

J. S. Stoianu,
prof. gimn.

Cursurile la bursa în 16. Februaru 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 71 cr. v.
Augsburg	—	—	118 „ 25 „
London	—	—	118 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	78 „ 90 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	71 „ 55 „
Actiile bancului	—	—	769 „ — „
„ creditului	—	—	180 „ — „

Obligatii desarcinării pamentului în 6. Februaru 1863:

Bani 71-25 — — Marfa 71-50

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
JOANNE GÖTT.